

ΟΥΚΡΑΝΙΑ: Η ΠΑΛΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

του Μπάμπη Μισαηλίδη

Τον Νοέμβρη 2013 ξεκίνησαν διαδηλώσεις με τη συμμετοχή εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων. Κράτησαν επί τρεις μήνες και αποκορυφώθηκαν με την ανατροπή του καθεστώτος Βίκτορ Γιανουκόβιτς. Στο επίκεντρο αυτών των λαϊκών κινητοποιήσεων ήταν ο αγώνας του ουκρανικού λαού ενάντια στη ρωσική κυριαρχία της χώρας.

Η ρωσική κυριαρχία του μεγαλύτερου τμήματος της σημερινής Ουκρανίας ξεκινάει από τον 17^ο αιώνα. Οι τσάροι και οι τσαρίνες επέβαλαν ένα ιδιαίτερα επαχθή σύστημα δουλοπαροικίας στα υπό την κατοχή τους εδάφη. Οργάνωσαν μια εκστρατεία «ρωσοποίησης» για να εκμηδενίσουν τις εθνικές φιλοδοξίες των Ουκρανών. Προώθησαν χιλιάδες ανθρώπους ρωσικής καταγωγής για να εκτοπίσουν τους άλλους κατοίκους της Ουκρανίας. Απαγόρευσαν στους Ουκρανούς να μιλούν τη γλώσσα τους και προσπάθησαν να την αντικαταστήσουν με τη ρωσική. Απαγόρευσαν σχεδόν κάθε έκδοση στην ουκρανική γλώσσα, τη δημόσια ανάγνωση βιβλίων καθώς και τις θεατρικές παραστάσεις στα ουκρανικά.

Η ρωσική αυτοκρατορία ήταν μια «φυλακή των εθνών», όπως την ονόμασε ο Β.Ι. Λένιν. Το κόμμα των Μπολσεβίκων υποστήριζε σταθερά το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης των καταπιεζόμενων από την Ρωσία εθνών, για την πλήρη ελευθερία τους να επιλέξουν την ανεξαρτησία. Μόνο στη βάση αυτή θα μπορούσε η τάξη των εργαζόμενων της Ρωσίας να σχηματίσει μια συμμαχία με όλους τους καταπιεζόμενους λαούς της αυτοκρατορίας στην πάλη για την ανατροπή του καθεστώτος των τσάρων και στον αγώνα για τον σοσιαλισμό.

«Μπορεί ένα έθνος να είναι ελεύθερο όταν καταπιέζει άλλα έθνη;» έγραφε ο Λένιν το 1914. «Δεν γίνεται. Για να κατακτήσει την ελευθερία του ο μεγαλορωσικός πληθυσμός πρέπει να παλέψει ενάντια σε αυτή την καταπίεση». Πρέπει να έρθει «σε πλήρη και αμετάκλητη ρήξη με το τσαρικό παρελθόν που μετέτρεψε τους μεγαλορώσους σε δήμιους του ουκρανικού λαού και καλλιεργούσε το μίσος στον ουκρανικό λαό προς σε εκείνους που έως και του απαγόρευσαν να μιλά τη γλώσσα του», έλεγε ο Λένιν τον Ιούνιο 1917.

Αυτή την διεθνιστική πολιτική εφάρμοσαν οι Μπολσεβίκοι μετά την σοσιαλιστική επανάσταση που έφερε τους εργαζόμενους στην εξουσία στη Ρωσία και λίγα χρόνια αργότερα στην Ουκρανία. Ενάντια στη «ρωσοποίηση» των τσάρων η επαναστατική κυβέρνηση και οι Μπολσεβίκοι εφάρμοσαν την πολιτική της «ουκρανοποίησης». Ενθάρρυναν την διδασκαλία της ουκρανικής γλώσσας, και την άνθιση του ουκρανικού εθνικού πολιτισμού. Τα πρώτα δέκα χρόνια της επανάστασης ήταν η χρυσή εποχή της εθνικής ανόρθωσης και της εθνικής ταυτότητας του ουκρανικού έθνους.

Με την ανάπτυξη μιας μικροαστικής γραφειοκρατικής κάστας στην κυβέρνηση και στο Μπολσεβικικό Κόμμα οι κατακτήσεις αυτές άρχισαν να ανατρέπονται. Ο Ι. Στάλιν αναδείχθηκε ως ο κατεξοχήν εκπρόσωπος των συμφερόντων αυτής της κάστας. Η τελευταία μάχη που έδωσε ο Λένιν πριν πεθάνει ήταν κατά της ανάπτυξης αυτής της γραφειοκρατίας και το εθνικό ζήτημα βρισκόταν στο επίκεντρό της. Τον Σεπτέμβρη 1922 ο Στάλιν είχε προτείνει την ενσωμάτωση των ανεξάρτητων δημοκρατιών της Ουκρανίας, της Λευκορωσίας, του Αζερμπαϊτζάν, της Γεωργίας και της Αρμενίας στην Ρωσία. Ο Λένιν τάχθηκε ενάντια σε αυτήν την πρόταση λέγοντας ότι “θεωρούμε τη Ρωσία ίση με την Σοσιαλιστική Σοβιετική Ουκρανία και τις άλλες”. Η Ρωσία θα έπρεπε, σύμφωνα με τον Λένιν, να σχηματίσει “μαζί με τις άλλες, σε ισότιμη βάση, μια νέα ένωση, μια νέα συνομοσπονδία, την Ένωση Σοβιετικών Δημοκρατιών της Ευρώπης και της Ασίας”. Ο Λένιν τελικά έχασε αυτή την τελευταία μάχη του.

Κατά τη δεκαετία του 1930 οι κατακτήσεις της «ουκρανοποίησης» ανατράπηκαν και το καθεστώς του Στάλιν επέβαλε και πάλι την πολιτική του μεγαλωρωσικού σοβινισμού και της ρωσοποίησης της Ουκρανίας. Έγινε απαραίτητο να μιλάς τη ρωσική γλώσσα για να ανέβεις τα «κοινωνικά σκαλοπάτια» ενώ τα ουκρανικά ήταν μια γλώσσα «παρακατιανή». Έτσι, οι Ουκρανοί που είχαν μια θέση στην κυρίαρχη γραφειοκρατική κάστα κατά κανόνα μιλούσαν ρωσικά, ενώ οι Ουκρανοί εργάτες και αγρότες την ουκρανική γλώσσα. Το 1933 εκατομμύρια Ουκρανοί χωρικοί πέθαναν στη διάρκεια της εξαναγκαστικής κολεκτιβοποίησης και της κατάσχεσης των τροφίμων τους που στη συνέχεια η Μόσχα εξήγαγε στις καπιταλιστικές χώρες. Σχεδόν ολόκληρη η ηγεσία του ΚΚ Ουκρανίας δολοφονήθηκε. Όλα αυτά συνέβαιναν στην Ανατολική Ουκρανία, ενώ η Δυτική βρισκόταν υπό την κατοχή της Τσεχοσλοβακίας, της Πολωνίας και της Ουγγαρίας και οι Ουκρανοί αντιμετώπιζαν και εκεί μια βάνανυση εθνική καταπίεση.

Όταν ξέσπασε ο Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος και τα γερμανικά ιμπεριαλιστικά στρατεύματα του Α. Χίτλερ επιτέθηκαν στη Σοβιετική Ένωση, αρκετοί Ουκρανοί είδαν αρχικά τα ναζιστικά στρατεύματα ως απελευθερωτές τους. Ομάδες εθνικιστών, όπως η Οργάνωση Ουκρανών Εθνικιστών (UNA) με ηγέτη τους τον Στέπαν Μπαντέρα που σήμερα οι φασίστες του Δεξιού Τομέα και ακροδεξιό του κόμματος Σβόμποντα θεωρούν ήρωά τους, συνεργάστηκαν με τις ναζιστικές κατοχικές δυνάμεις. Βοήθησαν μάλιστα τα SS στη σφαγή 1.5 εκατομμύριου Εβραίων της Ουκρανίας και στον εκτοπισμό 800.000 στην Ανατολή. Η αρχική υποστήριξη όμως και οι αυταπάτες του ντόπιου πληθυσμού προς τις ναζιστικές δυνάμεις γρήγορα εξανεμίστηκαν. Σύμφωνα με τον Erich Koch, διοικητή των ναζιστικών κατοχικών δυνάμεων στην Ουκρανία, οι Ουκρανοί ήταν «ασιάτες υπο-άνθρωποι». 2.2 εκατομμύρια Ουκρανοί στάλθηκαν στη Γερμανία ως σκλάβοι εργάτες. Οι πολιτιστικές εκδηλώσεις απαγορεύτηκαν και ο μόνος εθνικός θεσμός που άφησαν να λειτουργήσει οι Ναζί ήταν η Ορθόδοξη Εκκλησία. Όταν ο Κόκκινος Στρατός κατέλαβε τελικά την Ουκρανία τον υποδέχθηκαν ως απελευθερωτή. Πάνω από 4.5 εκατομμύρια Ουκρανοί πολέμησαν με τον Κόκκινο Στρατό και πάνω από 250.000 πολέμησαν μαζί με τους σοβιετικούς παρτιζάνους κατά των στρατευμάτων του Χίτλερ. Πέντε με επτά εκατομμύρια υπολογίζονται οι Ουκρανοί που έχασαν τη ζωή τους στον πόλεμο. Η Δυτική Ουκρανία ενώθηκε με την υπόλοιπη χώρα μετά την νίκη του Κόκκινου Στρατού. Όμως η πολιτική της ρωσοποίησης συνεχίστηκε υπό τον Νικήτα Χρουστσόφ, που από τα τέλη του '30 έως το 1949 ήταν Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος Ουκρανίας. Ο Χρουστσόφ ηγήθηκε της αιματηρής εκστρατείας των στρατιωτικών και αστυνομικών δυνάμεων να επιβάλουν την ρωσική κυριαρχία στη Δυτική Ουκρανία και της εξάλειψης κάθε αντίστασης.

Το 1954, σε μια επίθεση φιλίας, ο Χρουστσόφ, ως Γενικός Γραμματέας του Κομμουνιστικού Κόμματος της Σοβιετικής Ένωσης πλέον, «δώρισε», όπως λέει ο Πούτιν σήμερα, την Κριμαία στην Ουκρανία. Το 1944, ο Στάλιν εκτόπισε ολόκληρο τον πληθυσμό των Τατάρων της Κριμαίας ως «πράκτορες του Χίτλερ» στο Ουζμπέκισταν, στη Σιβηρία και στα Ουράλια. Κάπου 200.000 πέθαναν στο μαρτυρικό αυτό ταξίδι-εξορίας. Οι υπόλοιποι άρχισαν να επιστρέφουν μαζικά στην Κριμαία από το 1990 και μετά. Μαζί με τους Τατάρους ο Στάλιν εκτόπισε και τους Έλληνες Ποντίους, Βουλγάρους και Αρμένιους από την Κριμαία επίσης ως «πράκτορες του Χίτλερ». Έτσι, το 1954 ο πληθυσμός στην Κριμαία (1.1 εκατομμύριο άνθρωποι) ήταν πλέον περίπου 75% Ρώσοι και 25% Ουκρανοί. Πίσω

από τα μεγάλα λόγια περί «ενότητας και αδιαχώριστης φιλίας των Ρώσων και Ουκρανών» και το «δώρο» της Κριμαίας, βρισκόταν η επιβολή της ρωσικής κυριαρχίας στην Ουκρανία. 850.000 Ρώσοι θα εγκατασταθούν άμεσα στην Ουκρανία.

Παρά την καταστολή τις επόμενες δεκαετίες, οι Ουκρανοί εργάτες, αγρότες, και διανοούμενοι, συνέχισαν να αγωνίζονται για τα εθνικά τους δικαιώματα. Ορισμένοι υπερασπίζονταν την πολιτική της «ουκρανοποίησης» του Λένιν, όπως ο Ivan Dzyuba, το βιβλίο του οποίου «Διεθνισμός ή ρωσοποίηση» κυκλοφόρησε παράνομα στην Ουκρανία τέλη της δεκαετίας του 1960.

Η εργατική εξέγερση στην Ουγγαρία το 1956 επηρέασε και έδωσε μια νέα ώθηση στον αγώνα τους. Η απάντηση του Κρεμλίνου ήταν η συνέχιση της μεγαλωρωσικής σοβινιστικής πολιτικής του Στάλιν κατά των καταπιεζόμενων εθνών της ΕΣΣΔ. Στην Ουκρανία, το 1959 εφάρμοσε μια εκπαιδευτική μεταρρύθμιση με την οποία απέτρεπε τους μαθητές και τους φοιτητές να σπουδάσουν τη δική τους εθνική γλώσσα και προωθούσε τη διδασκαλία στα ρωσικά. Η αντίσταση που αναπτύχθηκε εναντίον αυτής της «μεταρρύθμισης» αντιμετωπίστηκε με μαζικές συλλήψεις, εξορίες, και τον εκτοπισμό στα στρατόπεδα συγκέντρωσης. Και κατά τα επόμενα χρόνια, υπό το καθεστώς του Λεονίντ Μπρέζνιεφ, οποιαδήποτε εκδήλωση αντίστασης και απαίτησης εθνικών δικαιωμάτων αντιμετωπιζόνταν με καταστολή.

Η αντεπαναστατική πολιτική του σταλινικού καθεστώτος στη Σοβιετική Ένωση μετά από δεκαετίες οδήγησε στην κατάρρευσή του το 1991. Αυτό άνοιξε τα περιθώρια για τους εργαζόμενους να οργανωθούν και να ασκήσουν την πολιτική υπερασπίζοντας τα δικά τους ταξικά συμφέροντα. Ταυτοχρόνως, όμως, μια ανερχόμενη τάξη καπιταλιστών που αναδύθηκε μέσα από την παλιά κρατική και κομματική γραφειοκρατική κάστα άρχισε να συσσωρεύει πλούτο σε μεγάλο βαθμό με τη λεηλασία της κρατικής ιδιοκτησίας. Νέες κυβερνήσεις εφάρμοσαν μέτρα για την επιβολή και πάλι κοινωνικών σχέσεων καπιταλιστικής εκμετάλλευσης. Αυτό συνέβη και στη Ρωσία και στην Ουκρανία με την ανάπτυξη της τάξης των λεγόμενων ολιγαρχών.

Οι βασικές βιομηχανίες στην Ουκρανία, όπως τα ορυχεία, ελέγχονται από τους ολιγάρχες. Πολλοί είναι πρώην μάνατζερ της Σοβιετικής εποχής και κομματικά ηγετικά στελέχη. Πλούτισαν με το πρόγραμμα «ιδιωτικοποιήσεων» μετά το 1991.

Επτά από τους 9 δισεκατομμυριούχους της χώρας σήμερα είναι και πολιτικοί, όπως ο σημερινός πρόεδρος της Ουκρανίας, Πέτρο Περοσένκο. Ο Ρινάτ Ακχμέτοφ, έγινε ο πλουσιότερος ολιγάρχης λόγω των σχέσεών του με τον Γιανουκόβιτς, με πάνω από 100 εταιρείες στις οποίες δουλεύουν κάπου 300.000 εργάτες. Είναι ο ντε φάκτο διοικητής του Ντονμπάς στην Ανατολική Ουκρανία, το βιομηχανικό κέντρο της χώρας. Ο Ντμίτρι Φίρτας είναι άλλος ένας ολιγάρχης που επέκτεινε την αυτοκρατορία του επί Γιανουκόβιτς. Αυτός ανέπτυξε σχέσεις με τη ρωσική εταιρεία Gazprom και ειδικεύεται στην μεταφορά φυσικού αερίου στη Δυτική Ευρώπη.

Το σημερινό καθεστώς του Πούτιν είναι ένα άλλο παράδειγμα. Διοικείται από απομεινάρια του μηχανισμού της μυστικής αστυνομίας. Ο ίδιος ο Πούτιν ήταν διοικητής της Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Πληροφοριών. Ο Πούτιν προσπαθεί να σταθεροποιήσει και να παγιώσει τις καπιταλιστικές κοινωνικές σχέσεις ώστε η ρωσική αστική τάξη να είναι σε καλύτερη θέση να παλέψει για να έχει πρόσβαση στις διεθνείς αγορές και στις τραπεζικές συναλλαγές.

Η διαφορά μεταξύ της Ρωσίας και της Ουκρανίας είναι μεταξύ ενός έθνους που καταπιέζεται και ένα έθνος που καταπιέζει. Ο Πούτιν έχει στόχο την αναβίωση της παλιάς ρωσικής αυτοκρατορίας χρησιμοποιώντας αναφορές στον Μεγάλο Πέτρο. Έχει δηλώσει ότι «το Χάρκοβο, το Λουχάντσκ, το Ντονέτσκ, και η Οδησός δεν ανήκαν στην Ουκρανία την εποχή των τσάρων. Ο θεός μόνο ξέρει γιατί μεταβιβάστηκαν από τους Μπολσεβίκους σε αυτήν το 1920».

Ένα παράδειγμα για τα πολιτικά περιθώρια που άνοιξαν για τους εργαζόμενους με την κατάρρευση των γραφειοκρατικών καθεστώτων είναι η περίπτωση των μεταλλωρύχων της ανατολικής Ουκρανίας. Το Ανεξάρτητο Συνδικάτο Μεταλλωρύχων γεννήθηκε μέσα από τις απεργίες, τις διαμαρτυρίες και τις μαζικές πορείες που έγιναν από το 1989 έως το 1991 που οδήγησαν στην ανεξαρτησία της χώρας. Τον Οκτώβρη 1990, αντιπρόσωποι των απεργιακών επιτροπών από όλη την χώρα συναντήθηκαν στο Donetsk για να ιδρύσουν το νέο ανεξάρτητο συνδικάτο. Οι μεταλλωρύχοι, όπως και άλλοι εργαζόμενοι της χώρας, συνδύασαν τις απαιτήσεις τους για καλύτερους μισθούς και συνθήκες εργασίας και για το δικαίωμα στην απεργία με πολιτικά αιτήματα όπως να μπει τέλος στην ρωσική κυριαρχία.

Τον Δεκέμβρη του 1991, 90% ψήφισαν υπέρ της ανεξαρτησίας της χώρας. Εάν και η Ουκρανία κέρδισε την τυπική ανεξαρτησία της, οι κυβερνήσεις της λειτουργούν αρκετά σαν την Μόσχα, χρησιμοποιώντας τις αστυνομικές δυνάμεις για να καταστείλει την αντίσταση προς τα αντεργατικά μέτρα της.

Καθόλη τη δεκαετία του 1990, οι εργαζόμενοι αντιμετώπισαν μια οικονομική κατάρρευση και μια έντονη κοινωνική κρίση καθώς η χώρα βάδιζε προς την ενσωμάτωση στην παγκόσμια καπιταλιστική αγορά και την παλινόρθωση των καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων. Μόνο το 2001-2008 υπήρξε μια σχετική ανάκαμψη λόγω των φτηνών εισαγωγών φυσικού αερίου από τη Ρωσία και την ραγδαία ανάπτυξη των εξαγωγών μεταλλικών και χημικών προϊόντων. Όμως, κατά την περίοδο αυτή, το εξωτερικό χρέος της Ουκρανίας εκτινάχθηκε από 10 στα 100 δις δολάρια.

Η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που ξέσπασε το 2008, κτύπησε ιδιαίτερα την Ουκρανία. Η αξία του νομίσματός της κατέρρευσε, τα αποθέματα της κεντρικής τράπεζας μειώθηκαν από 40δις στα γύρω στα 11δις δολάρια. Οι τίτλοι των ομολόγων υποβαθμίστηκαν τόσο πολύ που η χώρα δεν είχε τη δυνατότητα να δανειστεί και αποκλείστηκε από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές.

Η Ουκρανία βρισκόταν ήδη σε βαθιά οικονομική κρίση όταν ξεκίνησαν οι μαζικές κινητοποιήσεις που οδήγησαν στην ανατροπή του Γιανουκόβιτς. Ορισμένοι ολιγάρχες, όπως ο Ποροσένκο, πρώην υπουργός οικονομικών του Γιανουκόβιτς, ήθελαν την ενσωμάτωση της Ουκρανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ώστε να έχουν μεγαλύτερη πρόσβαση σε αυτή την αγορά. Οι καπιταλιστές των ΗΠΑ και της Ευρώπης, αντιμέτωποι ήδη με την κρίση χρέους της Ελλάδας, δεν ήταν όμως και πολύ ενθουσιασμένοι να φέρουν άλλη μια χρεοκοπημένη χώρα στην ΕΕ.

Η Μόσχα, επιδιώκοντας να διατηρήσει τον οικονομικό και πολιτικό έλεγχο της χώρας συνδύασε σκληρές πιέσεις με το καρότο του ενός δανείου 15δις δολάρια και φθηνότερο φυσικό αέριο. Ο Γιανουκόβιτς έτσι τελικά αρνήθηκε να υπογράψει μια εμπορική συμφωνία με την ΕΕ. Μπορεί αυτό να πυροδότησε τις διαδηλώσεις εκατοντάδων χιλιάδων στην πλατεία της Ανεξαρτησίας, γνωστή ως Μαϊντάν, αυτό όμως δεν είχε να κάνει με το αν η Μόσχα ή η ΕΕ προσφέρει μια καλύτερη εμπορική συμφωνία. Είχε να κάνει με τη θέληση του ουκρανικού λαού να αντισταθεί σε αυτό που αντιλαμβάνονταν ως απειλή από τον Ρώσο αιώλιο

καταπιεστή του να επιβάλει και πάλι την κυριαρχία του στη χώρα. Και ήθελαν περισσότερα πολιτικά δικαιώματα και μια καλύτερη ζωή.

Η ανατροπή του Γιανουκόβιτς δεν ήταν ένα «φασιστικό πραξικόπημα». Οι διαδηλώσεις επεκτάθηκαν από το Κίεβο στις άλλες κύριες πόλεις και χωριά σε όλη την Ουκρανία. Οι αιματηρές μάχες και τα οδοφράγματα άρχισαν όταν ο Γιανουκόβιτς προσπάθησε να καταστείλει βίαια τις λαϊκές κινητοποιήσεις αναλαμβάνοντας δικτατορικές εξουσίες. Και αυτό είχε το αντίθετο αποτέλεσμα, παρά την δολοφονία δεκάδων διαδηλωτών από τις ειδικές αστυνομικές δυνάμεις.

Στο Μαϊντάν συμμετείχαν άνθρωποι διαφορετικών ταξικών και εθνικών προελεύσεων. Σημαντική ήταν η συμμετοχή εργατών από τα ορυχεία και τα χαλυβουργεία της ανατολικής Ουκρανίας, μέσα από τα ανεξάρτητα συνδικάτα τους, όπως ο Σύνδεσμος Ελεύθερων Συνδικάτων του Λουχάνσκ, με δικά τους μπλοκ και δικές τους ομάδες αυτοάμυνας. Επίσης αγρότες συμμετείχαν σε συλλαλητήρια στα χωριά. Συμμετείχαν εργαζόμενοι στον καθαρισμό και τη συντήρηση των πυρηνικών εργοστασίων του Τσέρνομπιλ.

Ο πρώτος διαδηλωτής που έπεσε νεκρός από σφαίρες των αστυνομικών δυνάμεων του Γιανουκόβιτς ήταν ένας Αρμένιος που είχε έρθει στο Μαϊντάν από την Dnipropetrovsk της ανατολικής Ουκρανίας. Επικεφαλής μιας από τις ομάδες αυτοάμυνας της πλατείας ήταν ένας Εβραίος, ο οποίος με το ξημέρωμα του Σαββάτου παρέδιδε τα καθήκοντά του σε έναν συναγωνιστή του Ουκρανό. Στις διαδηλώσεις συμμετείχαν επίσης οι εθνικά καταπιεζόμενοι Τάταροι από την Κριμαία.

Στην Ουκρανία, όπως άλλωστε και σε όλον τον κόσμο, δεν έχουν αναπτυχθεί συνθήκες μιας βαθιάς κοινωνικής και οικονομικής κρίσης του καπιταλισμού, μιας έντονης ταξικής πόλωσης και μιας κατάρρευσης της αστικής κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Δεν υπάρχουν επαναστατικοί αγώνες των εργαζόμενων που να απειλούν την πολιτική εξουσία της τάξης των εργοδοτών. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχουν οι συνθήκες εκείνες στις οποίες η τάξη των καπιταλιστών στρέφεται προς την οργάνωση και χρησιμοποίηση ενός μαζικού φασιστικού κινήματος για την καταστροφή, με μαζική βία και τρομοκρατία, του εργατικού κινήματος και των οργανώσεών του.

Το επίπεδο των φασιστικών και αντισημιτικών επιθέσεων στην Ουκρανία δεν διαφέρει από της Ρωσίας ή άλλων χωρών της Ευρώπης. Το Σεπτέμβρη του 2014,

π.χ., στην 73^η επέτειο της σφαγής 34.000 Εβραίων από τους Ναζιστές το 1941 στο Babi Yar, το μνημείο στο Κίεβο βεβηλώθηκε. Ένα μήνα αργότερα φασίστες στην Αθήνα βεβήλωσαν για άλλη μια φορά το μνημείο που είναι αφιερωμένο στη μνήμη 60.000 Εβραίων της Ελλάδας που εξοντώθηκαν στα ναζιστικά στρατόπεδα.

Από τα 12.000 μέλη και 39 ομάδες που συγκροτούσαν την «Αυτοάμυνα του Μαϊντάν», ο Δεξιός Τομέας είχε μία ομάδα με 300 μέλη και το Σβόμποντα, ένα ακροδεξιό αστικό κόμμα τύπου ΛΑΟΣ, είχε επίσης μία ομάδα με 150 μέλη. Ο Δεξιός Τομέας προσπαθούσε να κερδίσει υποστήριξη με θεαματικές συγκρούσεις με την αστυνομία. Η πολιτική όμως των φασιστών και των ακροδεξιών δυνάμεων που συμμετείχαν στο Μαϊντάν ποτέ δεν κέρδισε μαζική υποστήριξη. Αυτό έδειξε και το ασήμαντο ποσοστό τόσο του Δεξιού Τομέα όσο και του Σβόμποντα στις τελευταίες εκλογές (1,8% και 4,7% αντίστοιχα).

Στο Μαϊντάν συμμετείχαν επίσης το Αυτόνομο Συνδικάτο Εργατών, η «Άμεση Δράση», μια αριστερή φοιτητική οργάνωση, η Ελεύθερη Γη, μια ριζοσπαστική οικολογική οργάνωση και οπαδοί της Άρσεναλ του Κιέβου. Όλοι αυτοί συμμετείχαν στα οδοφράγματα και στις συγκρούσεις με την αστυνομία και με τους φασίστες. Μετά την ανατροπή του Γιανουκόβιτς, αριστεροί, αναρχικοί και αντιφασίστες έκαναν κατάληψη σε ορισμένα κτίρια υπουργείων, όπως της Εκπαίδευσης και τα υπερασπίστηκαν κατά των φασιστικών επιθέσεων και ο Δεξιός Τομέας και το Σβόμποντα είχε αποκλειστεί από αυτά.

Το Κομμουνιστικό Κόμμα έχασε έως και την περιορισμένη επιρροή που είχε, κυρίως στην ανατολική Ουκρανία. Μέχρι το τέλος, το κόμμα αυτό στήριζε το φιλορωσικό καθεστώς του Γιανουκόβιτς και κατάφερε έτσι να στρέψει το μίσος πολλών εργαζόμενων εναντίον του. Έτσι, στις τελευταίες εκλογές για πρώτη φορά δεν κατάφερε να εκλέξει ούτε έναν αντιπρόσωπό του στη Βουλή.

Η Μόσχα εξαπέλυσε μια προπαγανδιστική εκστρατεία παρουσιάζοντας τον λαϊκό ξεσηκωμό ως φασιστικό πραξικόπημα που είχαν οργανώσει οι ΗΠΑ και η ΕΕ. Επιπλέον, οι Ρώσοι, οι Εβραίοι και άλλοι πολίτες της Ουκρανίας επρόκειτο να εξοντωθούν από τους φασίστες. Μέρους μετά την ανατροπή του Γιανουκόβιτς, στρατεύματα της Μόσχας εισέβαλαν στην Κριμαία και αυτή η περιοχή της Ουκρανίας προσαρτήθηκε μετά στη Ρωσία.

Η Κριμαία από όλες τις απόψεις ανήκει στην Ουκρανία. Το 80% της υδροδότησης, το 82% της ηλεκτροδότησης και το 35% του φυσικού αερίου και σχεδόν όλη η

τροφοδοσία της σε κάρβουνο και χάλυβα προέρχονται από την Ουκρανία. Από τη Ρωσία μπορείς να πας στην Κριμαία μόνο με αεροπλάνο ή πλοίο. Αν και στην Κριμαία σήμερα 58% του πληθυσμού είναι εθνικά Ρώσοι στην καταγωγή, σε δημοψήφισμα το 1991 56% ψήφισαν υπέρ της παραμονής της στην Ουκρανία και 42% να ενσωματωθεί στη Ρωσία. 25% είναι Ουκρανοί και 12% Τάταροι που είναι υπέρμαχοι μιας ενωμένης ανεξάρτητης Ουκρανίας. Η Μόσχα έστησε εκεί μια κυβέρνηση του Κόμματος Ρωσική Ενότητα το οποίο στις εκλογές είχε πάρει κάπου 4%. Η κυβέρνηση αυτή οργάνωσε ένα νόθο δημοψήφισμα στο οποίο υποτίθεται συμμετείχε το 83% του πληθυσμού και τελικά το 97% τάχθηκε υπέρ της απόσχισης από την Ουκρανία και την ένταξη στη Ρωσία. Έκτοτε διεξάγεται μια εκστρατεία ιδίως κατά των Τατάρων. Έχουν γίνει έφοδοι στα τζαμιά τους, έχει απαγορευτεί η κεντρική τους πολιτική οργάνωση, έχουν γίνει εκτοπίσεις και ακτιβιστές Τάταροι έχουν εξαφανιστεί.

Τα επόμενα βήματα της Μόσχας για να επεκτείνει την κυριαρχία της σε αυτό που αποκαλεί «Νοβορωσία», μια ονομασία της Ουκρανίας που χρησιμοποιούσαν οι τσάροι, ήταν να οργανώσει αποσχιστικές ένοπλες ομάδες στην ανατολική Ουκρανία, στο Λουχάνσκ και το Ντονέτσκ. Οι δυνάμεις αυτές κατέλαβαν κυβερνητικά κτήρια και αυτοανακηρύχθηκαν σε Λαϊκές Δημοκρατίες αντίστοιχα. Οι καπιταλιστές της Ρωσίας αντιμετωπίζοντας μια βαθιά οικονομική κρίση, βρίσκονται σε αδύναμη θέση να στηρίξουν έναν πόλεμο με την Ουκρανία. Αυτό που εξελίχθηκε και συνεχίζεται έως και σήμερα είναι ότι οι αποσχιστικές δυνάμεις πλέον διεξάγουν έναν πόλεμο για λογαριασμό της Ρωσίας. Η Μόσχα τις εφοδιάζει με βαρύ οπλισμό για να αντιμετωπίσουν τον ουκρανικό στρατό. Τα σύνορα της Ρωσίας είναι ανοιχτά και πολλοί Ρώσοι «εθελοντές» παίζουν σημαντικό ρόλο στις ένοπλες δυνάμεις των αποσχιστών. Και η Μόσχα συγκέντρωσε 40.000 στρατό κατά μήκος των συνόρων της Ουκρανίας και άλλες 20.000 στην Κριμαία.

Ποτέ όμως δεν υπήρξε ένα κίνημα στην ανατολική Ουκρανία υπέρ της ενσωμάτωσής της στη Ρωσία ή ένα κίνημα που να απαιτεί τα εθνικά δικαιώματα των εθνικά Ρώσων που υποτίθεται αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο της γενοκτονίας. Οι εθνικά Ρώσοι στην καταγωγή ή ρωσόφωνοι Ουκρανοί δεν σημαίνει αυτομάτως ότι επιλέγουν την ένταξή τους στη Ρωσία. Άλλωστε στο ίδιο το Κίεβο η πλειοψηφία του πληθυσμού μιλά ουκρανικά. Το Ντονέτσκ αποτελεί παράδειγμα:

αν και το 57% είναι εθνικά Ουκρανοί και το 38% Ρώσοι, το 1991 83% ψήφισε υπέρ της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας.

Για να κερδίσουν υποστήριξη οι αποσχιστικές δυνάμεις χρησιμοποιούν μια ρητορική που συνδυάζει τον μεγαλωρωσικό σοβινισμό με μια σταλινική ορολογία. Το Ντονέτσκ και το Λουχάνσκ δεν είναι όμως το κέντρο του «αντιφασιστικού» ή «αντιϊμπεριαλιστικού» αγώνα, ή της πάλης κατά των ολιγαρχών. Το σύνταγμα που υιοθέτησε η λεγόμενη Λαϊκή Δημοκρατία του Ντονέτσκ είναι ενδεικτικό. Διακηρύττει την «εγκαθίδρυση ενός ανεξάρτητου κράτους [...] με την προοπτική να γίνει τμήμα της Μεγάλης Ρωσίας και τα εδάφη του αναπόσπαστο κομμάτι του Ρωσικού Κόσμου θεμέλια λίθος του οποίου είναι η Ορθόδοξη θρησκεία» που είναι και η επίσημη θρησκεία του κράτους. Το δικαίωμα των γυναικών στην έκτρωση απαγορεύεται καθώς και η ομοφυλοφιλία. Το σύνταγμα, τέλος, «προστατεύει το δικαίωμα στην ιδιωτική ιδιοκτησία» και του «δικαιώματος του επιχειρείν».

Από τον όλεθρο του πολέμου στην ανατολική Ουκρανία έως τα αντεργατικά μέτρα της καπιταλιστικής κυβέρνησης του Κιέβου, οι εργαζόμενοι σήμερα αντιμετωπίζουν μια ολοένα και πιο έντονη οικονομική και κοινωνική κρίση. Η κυβέρνηση του Ποροσένκο προσπαθεί να εφαρμόσει μέτρα λιτότητας που έχει επιβάλει το ΔΝΤ ως προϋπόθεση για να τη δώσει δάνεια. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν αύξηση των φόρων, μαζικές απολύσεις και μείωση μισθών, και περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες. Περιλαμβάνει το κλείσιμο κρατικών ορυχείων και άλλων επιχειρήσεων. Επιπλέον, έχει κόψει τη χρηματοδότηση όλων των κρατικών και οικονομικών υπηρεσιών, όπως σχολείων και νοσοκομείων, στις περιοχές που ελέγχουν οι αποσχιστικές δυνάμεις. Πολλοί εργαζόμενοι δεν πληρώνονται εδώ και μήνες και συνταξιούχοι δεν παίρνουν τις συντάξεις τους.

Όπως έχουν δηλώσει στη *Militant* αρκετοί συνδικαλιστές, οι εργαζόμενοι σε όλη την Ουκρανία λόγω της εμπειρίας του Μαϊντάν έχουν αποκτήσει μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, συνεχίζουν να οργανώνονται σε συνδικάτα και είναι σε καλύτερη θέση να αντισταθούν σε αυτές τις επιθέσεις της κυβέρνησης των ντόπιων ολιγαρχών καπιταλιστών και του ΔΝΤ. Μέσα από αυτόν τον αγώνα μπορεί να ξεπεράσουν τους διαχωρισμούς που τους έχουν επιβληθεί και να παλέψουν για μια ενωμένη κυρίαρχη Ουκρανία.

Ο λαϊκός ξεσηκωμός του Μαϊντάν δεν ήταν δυνατό να οδηγήσει στον σχηματισμό μιας εργατικής επαναστατικής κυβέρνησης διότι οι εργαζόμενοι δεν έχουν ακόμα μέσα από τους αγώνες τους οικοδομήσει ένα δικό τους κόμμα που θα προωθούσε μια επαναστατική προοπτική. Επί δεκαετίες, η εμπειρία τους ήταν η σοβινιστική καταπίεση της Μόσχας στο όνομα ενός κίβδηλου κομμουνισμού και θα χρειαστούν νέες εμπειρίες στην ταξική πάλη για να βρουν το δρόμο τους στην επαναστατική πολιτική του Λένιν. Αρκετοί, μέσα από το πρόγραμμα παροχής ιατροφαρμακευτικής φροντίδας της Κούβας προς τα θύματα του πυρηνικού ολέθρου του Τσερνόμπιλ, στο οποίο εστιάζει το βιβλίο αυτό, μαθαίνουν για την κουβανική επανάσταση και την προλεταριακή διεθνιστική πολιτική της.

Εμείς πρέπει σήμερα να συμπαρασταθούμε στον αγώνα των Ουκρανών εργαζόμενων για μια ενωμένη ανεξάρτητη Ουκρανία κατά της ρωσικής επέμβασης, να απαιτήσουμε την ακύρωση του εξωτερικού χρέους της Ουκρανίας στο ΔΝΤ και να αντισταθούμε σε κάθε μορφή ιμπεριαλιστικής επέμβασης της ΕΕ και των ΗΠΑ. Την ίδια στιγμή πρέπει να απαιτήσουμε να σταματήσουν οι οικονομικές κυρώσεις της ΕΕ και των ΗΠΑ κατά της Ρωσίας που πλήττουν ιδιαίτερα τους εργαζόμενους εκεί.